

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Avctoriare Et Svb Avspiciis ... Domini Gvilielmi IX. ...
Academiae Rectoris ... Ad Novi Magistratvs Academici
Inavgvrationem Iphis Calendis Ianvarii A. MDCCLXXXVIII
Celebrandam ... Invitat ...**

Münscher, Wilhelm

Marbvrgi, [1799?]

VD18 1332246X

§. V.

urn:nbn:de:gbv:45:1-7906

Trypho Iudaeus, cuius ad Iustinum responsio narratur, Iudaeum se appellat, quod verba praecedentia: Τρυφῶν καλεῖμαι manifeste ostendunt. Longe aliter auctor Dialogi de se ipse loquitur, seque Samaritanum esse haud obscure profitetur *m*). Omisso igitur hoc argumento, quo nihil effici patet *n*), ad reliqua expendenda progrediamur, quae ad quatuor capita commode referri possunt; 1) totam cogitandi et scribendi rationem, in Dialogo obviam, abhorrere ab ingenio et stilo Iustini; 2) in Dialogo cerni apparatus eruditionis Iudaicae, qualis a Iustino expectari non possit; 3) deprehendi etiam doctrinas, ab iis, quas Iustinus in Apologiis exposuerit, non diversas modo, sed et eis repugnantes; 4) analogiae non esse consentaneum, Virum, qui ex paganorum castris ad sacra Christiana transiisset, in confundendis Iudaeis fuisse occupatum. Si ad singula haec capita responderimus, satisfecisse proposito nostro videbimur.

§. V.

Primum quidem materiae delectu scribendique ratione auctorem Dialogi a Iustino diversum prodi affirmatur. In huius

m) Οὐδε γὰρ ἀπο τοῦ γένους τοῦ ἰμοῦ, λέγει δὲ τῶν Σαμαριτῶν p. 349.

n) Vix dubito et ipsum V. R., qui locum modo memoratum adduxit, eundem non de Christiano auctore sed Iudaico disputatore intellexisse, et solummodo significare voluisse, talem esse ipsum libri auctorem, qualem adversarium suum describat. Verum cum mentem suam obscurius declaraverit, quaedam de hac re monere non alienum erat, ne lectori, cui Iustini opera ad manus non sint, argumentum gravissimum intactum reliquisse videar.

venim Apologiis agnosci scriptorem mediocri ingenio praeditum, nullisque doctrinae praefidiis instructum, qui nec lucidum ordinem servare, nec dictionis venustate lectorum animos delectare didicerit. In Dialogo vero apparere auctorem cum multifaria doctrina et ingenii acumine pollentem, tum in scribendo exercitatum. Quisquis solidam amat crisin, in hoc iudicio uberiorem rationum expositionem desiderabit, nec non optabit, ut accurate sit expositum, quibus indiciis auctor Apologiarum se imperitum, mediocrisque ingenii virum declaret, auctor vero Dialogi ingenii insignibus dotibus scribendique facultate instructum se ostendat. Non enim cuivis, quamquam diligenter utraque scripta comparanti, haec diversitas in oculos incurret. Quod ad stilum attinet, iudicium de eius discrimine incertum et ambiguum esse omnes norunt, cum a sensu lectorum saepe diverso pendeat. Ego quidem, qui saepe Iustini scripta attentè perlegi, inter Dialogum et Apologias non eam stili differentiam observavi, quae diversos auctores prodat. Cum e. gr. epistolam ad Diognetum, quae etiam inter Iustini opera est relata, legerem, periodorum concinnitatem, crebrasque quae occurrunt *avridetes* aliud quam Iustini ingenium spirare facile sensi. Talem vero orationis diversitatem in Dialogo me deprehendere non posse fateor, etsi in ipso, quia quaestionibus Iudaei, ad quas respondet Christianus disputator, sermo continuus interruptitur, stilus minus diffusus et languidus videatur, quam in Apologiis oratione continua eodemque tenore fluentibus. Pariter nec ingenii et acuminis subtilioris indicia certa in Dialogo, quam in Apologiis deprehendi existimo, si id excipias, quod
prioris

etiam in Dialogo per se esse videtur, quod in Apologiis non reperitur.

prioris libelli scopus occasionem dederit quaedam accuratius exponendi. In utrisque allusiones coactae, argumentaque longius petita occurrunt, similia quidem; at in eo tantum diversa, quod in Dialogo ad captum Iudaeorum, in Apologiis vero ad captum paganorum sint accommodata. Quod ut exemplo illustrem, conferri merentur, quae de cruce Christi dicuntur. In Apologia maiori monetur, crucis figuram toti naturae esse impressam, eamque in antennis navium, in instrumentis agriculturae, quin in ipsa hominis forma conspici o). In Dialogo autem crucem Christi designari docetur ligno vitae in paradiso, baculo, quo Moses usus erat, scala, quam Iacobus in somnio vidit etc. p). Quae omnia simile ingenium, studiumque quaevis argumenta, cuiuscunque momenti sint, corradendi spirant, etsi pateat, in eadem re exponenda illic paganorum, hic Iudaeorum rationem esse habitam. — Deinde nec ordine, materiaeque delectu multum superare Dialogus videtur Apologias. In illo enim non minus quam in his haud raro repetuntur eadem res, digressionesque a serie orationis alienae immiscetur q). Notitias tandem Dialogi auctor copiosiores monstrasse perhibetur, quam Iustinus sibi comparatas habuerit. Verum quis notitiarum, quae Iustino inerant, ambitum ex duobus iisque brevibus libellis Imperatoribus Romanis dicatis diiudicet? Quis credat ipsum in his omnia, quae sciret, ita exhaustisse, ut in alio libro, alium

o) Apol. mai. p. 90. sicut et in Dialogo p. 216. 264. 292. aliaque plurima loca.

p) Dial. p. 312. 313.

q) Comparentur e. gr. in Dialogo p. 216. 264. 292. aliaque plurima loca.

in finem scripto, notitias praeter ibi expositas nullas in medium proferre potuerit? Non potest negari, in Dialogo plura contineri, quae in Apologiis frustra quaeras, verum disquirendum est, an in his eorum proferendorum occasio, locusque commodus fuerit. Apologiae Imperatoribus Romanis erant dicatae, Dialogus ad refutandos Iudaeos erat scriptus. In illis alienum a consilio auctoris erat, Iudaeorum opiniones et ritus respicere et explicare, quod in hoc ipsum libri institutum poscebat. — Quae cum ita sint, id, quod Dialogo cum Apologiis intercedit, discrimen, commode ad finis diversitatem referri potest, nec opus est, ut ad auctoris diversitatem referatur.

§. VI.

Alterum argumentum, quo, Dialogum non esse genuinum Iustini scriptum, contenditur, inde repetitum est, quod in illo apparatus eruditionis Iudaicae deprehendatur, qui a Iustino expectari nequeat. Iustinus familia pagana oriundus, ipse, antequam Christo nomen daret, paganus fuerat. Non igitur verisimile est, eum in Theologia Iudaica fuisse versatum, cuius Theologiae etiam nulla in Apologiis exstant documenta. Colligitur itaque ad auctorem potius Iudaeo Christianum referendum esse Dialogum.

Verum et haec argumentatio non satis certa et explorata esse videtur. Theologiae Iudaicae cognitio, in Dialogo conspicua, eo redit, ut auctor saepissime veteri Testamento utatur, ex eoque vaticinia plurima ad probandam fidei Christianae verita-

tem

